
Arkivkode:

Sak nr.:

FU-sak: 8/10

Møte: 16.03.10

Fellesgrad i Forskerutdanningen.

En arbeidsgruppe ledet av viserektor for internasjonale relasjoner har avlevert en rapport til Universitetsdirektøren om fellesgrad i forskerutdanningen. Rapporten inneholder også:

- Forslag til mal for fellesgrad avtale på ph.d. nivå.
- Forslag til mal for co-tutelle avtale.
- Forslag til rutine for inngåelse av co-tutelle avtale.

Forskningsavdelingen er sakseier i ePhorte og saksbehandlende instans på vegne av Universitetsdirektøren for arbeidet med fellesgrad i forskerutdanningen. På dette grunnlag fremmer Forskningsavdelingen denne saken til Forskningsutvalget.

I brev fra Universitetsdirektøren datert 13.01.10 ble fakultetene og Utdanningsavdelingen invitert til å komme med innspill på arbeidsgruppens rapport innen 19.02.10. Forskningsavdelingen har mottatt innspill fra Det humanistiske fakultet, Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og fra Utdanningsavdelingen.

Utgangspunkt for arbeidsgruppens arbeid om fellesgrad i forskerutdanningen på Universitetet i Bergen har vært vurderinger av behovet for å gjøre eventuelle endringer og/eller tillegg i eksisterende ph.d. reglement for å legge til rette for samarbeid om fellesgrader med andre institusjoner. I tillegg har arbeidsgruppen utviklet forslag til maler for både co-tutelle og felles ph.d. grad avtaler og forslag til rutiner for arbeidet med og krav til inngåelse av co-tutelle avtaler og felles ph.d. grad. Arbeidsgruppens rapport og forslag til maler og rutiner er basert på eksisterende erfaring med inngåelse av co-tutelle og fellesgrad avtaler på UiB, erfaringer fra deltakelse i Erasmus Mundus programmet, utveksling av kunnskap og erfaringer gjennom UiBs Forum for fellesgrader og deltakelse i internasjonale nettverk og prosjekter om co-tutelle avtaler og fellesgrader m.m. Begrepsbruken, og forståelsen av begrepene, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt når det gjelder områdene co-tutelle og fellesgrader er til tider ganske forvirrende. Det har derfor også vært viktig for arbeidsgruppen å komme frem til en enhetlig begrepsbruk og felles forståelse av begreper/terminologi både på norsk og engelsk som skal være gjeldende på UiB. Universitets- og høgskolerådets terminologiliste på engelsk og European University Associations terminologiliste for forskerutdanningen har vært viktige referansepunkter i så måte.

Arbeidsgruppen har innarbeidet flere momenter i avtalemål for co-tutelle og felles ph.d. grad.

Co-tutelle avtaler:

- Krav om at cotutelle avtaler må inngås senest 1 år før innlevering av avhandling.
- Rolleavklaringer for veileder, utdrag fra ph.d.-håndboka, med rettigheter og plikter for veiledere, vil inngå som appendiks til cotutelle avtale.
- Krav om at det må være et eksisterende faglig samarbeid for inngåelse av cotutelle avtale.

Avtaler om felles doktorgradsprogram og felles ph.d.-grad:

- Skal gi prinsipper for felles ph.d.-gradssamarbeid, som krav om samarbeid mellom fagmiljø og bestemmelser om omfang for ph.d.-kandidatene.
- Skal inkludere krav om etikk, vitenskapsteori og metode som krav i formell opplæring.
- Skal gi muligheter for avhandling basert på artikler eller monografi.

Kort oppsummert er innspillene fra fakultetene og Utdanningsavdelingen på arbeidsgruppens rapport og forslag til maler for co-tutelle avtaler, felles ph.d. grad avtaler og rutiner for inngåelse av co-tutelle avtaler følgende:

- Selv om det stilles krav til opphold både ved UiB og partnerinstitusjon for å inngå en co-tutelle avtale eller utstede en fellesgrad, bør det ikke settes en bestemt lengde på tidsperioden for kandidatens opphold ved hjemme- og partnerinstitusjon. Av praktiske, økonomiske og faglige grunner bør det være rom for fleksibilitet når det gjelder lengde og hyppighet på kandidatens utenlandsopphold.
- Det kan påløpe til dels store merkostnader både for kandidaten og partnerinstitusjonene med co-tutelle og fellesgrad samarbeid. Særlig for kandidaten kan reisevirksomhet og utenlandsopphold påføre betydelige merkostnader. Det er derfor svært viktig at kandidaten og samarbeidspartnerne forsikrer seg på forhånd om at co-tutelle og fellesgrad samarbeidet lar seg gjennomføre rent økonomisk.
- Selv om det stilles krav til at det foreligger et faglig samarbeid i bunn, virker det for strengt å stille krav om at det (også) skal eksistere et felles forskningsprosjekt mellom partene.
- Det bør kunne utstedes to/flere diplomer for en fellesgrad, og ikke bare et diplom. Det bør derimot stilles krav til utformingen av diplomene, både når det utstedes ett og to/flere.
- Avtaleinngåelser skal være en aktivitet og et arbeid som fagmiljøene ved de respektive samarbeidsinstitusjonene skal lede og være ansvarlig for. Avtaleinngåelse er ikke kandidatens ansvar. Det er imidlertid behov for en sterkere presisering om organisatorisk plassering av administrativt ansvar for fellesgrad samarbeid enn det som arbeidsgruppen har utviklet pr i dag.
- UiB har behov for å få på plass både administrative rutiner og en faglig begrunnet politikk for fellesgradsamarbeid, men ikke nødvendigvis i samme dokument. En fellesgradbestemmelse bør konsentrere seg om de administrative rutiner og formelle krav til inngåelse av co-tutelle avtaler og fellesgrader mens den faglige begrunnelse bør uttrykkes særskilt i et universitetspolitisk strategidokument.

- Arbeidsgruppen foreslår at en co-tutelle avtale må inngås senest 1 år før den planlagte avslutning av forskerutdanningen. Fakultetene mener dette må være et minimumskrav til siste frist for inngåelse av avtale. Mat.-nat fakultetet ønsker primært en avtale inngått i løpet av det første året for å nå mål om gjennomstrømmingstid, men ser også at det ofte kan ta noe lenger tid med å få avtaler på plass.
- Det er en rekke kommentarer i fakultetenes innspill som gjelder begrepsbruk og konsistens i arbeidsgruppens forslag til maler for co-tutelle og fellesgrad avtaler.

Forskningsdirektørens kommentar

Forskningsdirektøren vil berømme arbeidsgruppen for et godt og viktig arbeid med forslag til mal for avtale om fellesgrad på ph.d. nivå, mal for co-tutelle avtaler og rutine for inngåelse av co-tutelle avtaler. Innspill fra fakultetene og kommentarer og vedtak fra Forskningsutvalget bør inngå som en del av oppfølgingsarbeidet videre med å få avtalemaler, håndbok og rutine- og prosedyrebeskrivelser for co-tutelle og fellesgrad på ph.d. nivå på plass så raskt som mulig. Likeledes er det viktig at Forskningsavdelingen som saksansvarlig koordinerer arbeidet med Utdanningsavdelingen og Kollegiesekretariatet om å få på plass en fellesgradparagraf som kan inngå i ph.d. reglementet og i studiereglementet.

Utvalget inviteres til å fatte følgende **vedtak**:

Forskningsutvalget anbefaler at Forskningsavdelingen følger opp arbeidet med å få på plass avtalemaler, håndbok og rutine- og prosedyrebeskrivelser for co-tutelle og fellesgrad på ph.d. i tråd med arbeidsgruppens forslag, fakultetenes innspill og Forskningsutvalgets behandling av sak om fellesgrad i forskerutdanningen.